

УДК: 631.1

Ковалів О.Р., завідувач НДВ продуктивності в сільському господарстві[©]
НДЦ "Івано-Франківська агропромпродуктивність"
Івано-Франківськ, Україна

ДІЯЛЬНІСТЬ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ У ІВАНО- ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У даній статті проведено аналіз основних показників діяльності фермерських господарств у Івано-Франківській області та розглянуто можливі шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції їхнього виробництва в умовах сучасних потреб економічного розвитку. Фермерські господарства виконують функцію збереження культурних і господарських традицій сільського розвитку, забезпечення культури землеробства, утримання зайнятості в сільській місцевості. Інтенсифікація виробництва та збільшення продуктивності праці у фермерських господарствах досягається шляхом визначення необхідності надання більшого значення модернізації підприємств, а також раціонального використання енергетичних та матеріально-технічних ресурсів. Питання щодо діяльності фермерських господарств залишається одним з актуальних у напрямку агроекономічних досліджень. В умовах ринкової економіки необхідні нові підходи до стратегії державної фінансової підтримки аграрного сектору. Це зумовлює необхідність концептуального визначення основних напрямів, форм, методів і змісту державної підтримки розвитку фермерських господарств. Зростання результативності діяльності фермерських господарств відбувається завдяки концентрації землекористування, інтенсифікації сільськогосподарського виробництва та нарощенню його експортного потенціалу.

Ключові слова: фермерські господарства, сільське господарство, ефективність виробництва, економічний потенціал, проблеми розвитку, сільськогосподарські підприємства, конкурентоспроможність, товаровиробник, землекористування, економічна політика.

УДК: 631.1

Ковалів О.Р., заведуючий НІО производительности в сельском хозяйстве
НИЦ "Івано-Франківська агропромпромышленность"
Івано-Франковск, Україна

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВ В ИВАНО- ФРАНКОВСКОЙ ОБЛАСТИ

В данной статье проведен анализ основных показателей деятельности фермерских хозяйств в Ивано-Франковской области, и рассмотрены возможные пути повышения конкурентоспособности продукции их производства в условиях современных потребностей экономического развития. Фермерские хозяйства, выполняют функцию сохранения культурных и хозяйственных традиций сельского развития, обеспечения культуры земледелия, содержание занятости в сельской местности. Интенсификация производства и увеличения производительности труда в фермерских хозяйствах достигается путем определения необходимости увеличения

значение модернизации предприятий, а также рационального использования энергетических и материально-технических ресурсов. Вопрос о деятельности фермерских хозяйств остается одним из актуальных в направлении агроэкономических исследований. В условиях рыночной экономики необходимы новые подходы к стратегии государственной финансовой поддержки аграрного сектора. Это предопределяет необходимость концептуального определения основных направлений, форм, методов и содержания государственной поддержки развития фермерских хозяйств. Рост результативности деятельности фермерских хозяйств происходит благодаря концентрации землепользования, интенсификации сельскохозяйственного производства и наращиванию его экспортного потенциала.

Ключевые слова: фермерские хозяйства, сельское хозяйство, эффективность производства, экономический потенциал, проблемы развития, сельскохозяйственные предприятия, товаропроизводитель, конкурентоспособность, землепользование, экономическая политика.

UDC: 631.1

Kovaliv O. R., Head of Department scientific-research centre
"Ivano-Frankivskagropromproduktivnist"
Ivano-Frankivsk, Ukraine

ACTIVITIES OF FARMS IN IVANO-FRANKIVSK REGION

In this article an author analyzes the key performance indicators of farms in the Ivano-Frankivsk region and discussed possible ways of improving the competitiveness of their production in modern economic development. Farms act as the preservation of cultural and economic traditions of rural development, provision of farming, maintenance of employment in rural areas. Intensification of production and increase productivity in farming is accomplished by determining whether emphasizing modernization and rational use of energy and material resources. Questions regarding the activities of farms remains a pressing toward research. We need new approaches to the strategy of state financial support for the agricultural sector in a market economy. This necessitates a conceptual definition of the main directions, forms, methods and content of state support for farmers. The growth impact of the farms is due to the concentration of land use, intensification of agricultural production and increase its export potential.

Key words: farms, agriculture, production efficiency, economic potential, development issues, agricultural enterprises, commodity producer, competitiveness, land use, economic policy.

Вступ. Подолання кризових явищ у аграрній сфері неможливе без формування сучасної системи фермерського укладу, який виступає важливим індикатором розвитку економічних відносин у суспільстві, є проявом демократичних засад становлення країни. Саме фермерські господарства в умовах гнучкої економічної політики дають змогу ефективно поєднувати підприємницьку ініціативу селян, їх господарські можливості з державно-регіональними інтересами, соціальною сферою і стилем життя селян.

Матеріал і методи. Для дослідження даної теми було застосовано метод порівняльного дослідження. При підготовці роботи використовувались нормативні джерела і публікації по даному питанню. Серед нормативних

джерел і зокрема серед законів, одним з найважливіших є Закон України “ Про селянське (фермерське) господарство”.

Результати досліджень. Сучасні фермерські господарства яскраво віддзеркалюють головну суть і скерованість аграрної реформи в Україні на вирішення найскладнішої економічної проблеми – продовольчої – через забезпечення господарського використання земель, приватним власником (або орендарем) як самостійним аграрним товаровиробником. Це відповідає ринковим засадам у економіці сільського господарства.

Протягом досліджуваних 2009–2012 рр. кількість фермерських господарств у Івано–Франківській області збільшилась не суттєво, приблизно на півтори відсотка, як і використовувана ними площа сільськогосподарських угідь – збільшилась на 4,3 відсотки, не зважаючи на це, виробництво валової продукції сільського господарства у фермерських господарствах збільшилось на 79 відсотків (див. табл.1, 2).

Таблиця 1

**Фінансові результати діяльності фермерських господарств
з виробництва продукції сільського господарства**

	2009	2010	2011	2012
Кількість господарств, од	556	561	561	565
Чисельність працівників, осіб	1288	1143	1150	1031
Площа сільськогосподарських угідь, тис.га	25,5	23,5	25,0	26,6
у тому числі ріллі	23,9	22,0	23,5	25,3
Площа у розрахунку на одне господарство, га				
сільськогосподарських угідь	45,8	41,9	44,5	47,1
у тому числі ріллі	42,9	39,3	41,9	44,8
Чистий дохід (виручка) від реалізації, грн.	52,9	79,4	117,1	152,0
Повна собівартість реалізованої продукції, грн.	47,7	68,6	102,8	126,8
Прибуток, збиток (-), грн.	5,2	10,8	14,3	25,2
Рівень рентабельності, збитковості (-), відсотків	10,9	15,8	13,9	19,8

Таблиця 2

**Валова продукція сільського господарства
у фермерських господарствах (у постійних цінах 2010 року; млн.грн.)**

	Продукція сільського господарства	У тому числі	
		Продукція рослинництва	продукція тваринництва
2009	82,6	69,8	12,8
2010	84,2	68,9	15,3
2011	127,9	113,5	14,4
2012	147,8	131,5	16,3

Агресивне використання сільськогосподарських угідь, монокультуризація, масове недотримання сівозмін тощо та істотне зменшення обсягів природоохоронної діяльності створили реальну загрозу ресурсо-екологічній безпеці розвитку аграрного сектору. Орієнтація на кон'юнктуру зовнішніх агропродовольчих ринків ще більше її посилюватиме.

Перехід до ринкових відносин агропромислового виробництва вимагає нових підходів до стратегії державної фінансової підтримки аграрного сектору економіки, націленої на формування продовольчої безпеки країни, швидке насичення ринку продовольчими товарами та сировиною, досконалість

конкуренції, пріоритетність розвитку сільського господарства. Це зумовлює необхідність концептуального визначення основних напрямів, форм, методів і змісту державної підтримки сільського господарства як складової частини агропромислового комплексу.

Висновки. Найважливішою передумовою становлення і розвитку фермерських господарств являється детальне відпрацювання на державному рівні в нашій країні таких важливих питань як раціональність формування та ефективність використання виробничих засобів. Модель розвитку фермерських господарств включає п'ять основних сегментів: оптимізація структури земельних угідь та раціонального їх використання; оптимізація структури виробництва; оптимізація ресурсного потенціалу; постійне вдосконалення виробничого процесу; сприяння соціально-економічному розвитку села. В основі економічного зростання діючих фермерських господарств регіону повинні бути закладені засади екологічної безпеки та соціального розвитку сільських територій.

Перспективи подальших досліджень. Враховуючи вагомість вкладу фермерських господарств у виробництво аграрної продукції необхідно досліджувати шляхи впровадження новацій у сільськогосподарському виробництві, а також стимулювання виробництва екологічно чистої продукції.

Література

1. Закон України “Про селянське (фермерське) господарство” //Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 32.
2. Закон України “Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві”// Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 32.
3. Закон України “Про підприємництво” // Відомості Верховної Ради – 1991. – № 14.
4. Шульський М.Г. Фермерство: проблеми становлення і розвитку / М.Г.Шульський. – Львів, 2004. – С.7.
5. Панас Р.М. Раціональне використання та охорона земель / Р.М.Панас. — Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 352 с.

Рецензент – к. е. н., доцент Поперечний С.І.